

**DERİ VE DERİ MAMULLERİ
SEKTÖRÜ**

2013 KASIM

AYLIK İHRACAT BİLGİ NOTU

İTKİB GENEL SEKRETERLİĞİ
AR & GE VE MEVZUAT ŞUBESİ

Aralık 2013

2013 YILI KASIM AYI

TÜRKİYE DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI DEĞERLENDİRMESİ

2013 yılı Ocak-Kasım döneminde Türkiye deri ve deri ürünleri ihracatı % 17,1 artışla 1 milyar 723 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılı Ocak-Kasım döneminde Türkiye genel ihracatı ise % 0,3 oranında azalarak 138,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin Genel İhracatında Deri ve Deri Ürünleri İhracatının Payı						
Birim: 1000\$	2011	2012	11/12 Değişim %	2012 Ocak-Kasım	2013 Ocak-Kasım	12/13 Değişim %
Türkiye Genel İhracatı	134.906.869	151.860.846	11,3	138.779.814	138.337.072	- 0,3
Deri ve Deri Mamülleri İhracatı	1.479.274	1.605.069	18,2	1.470.993	1.722.910	17,1
Deri ve Deri Mamülleri İhracatının Genel İhracat İçindeki Payı %	1,1	1,1		1,1	1,2	

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları

Belli Başlı Pazarlarda Deri ve Deri Ürünleri İhracatındaki Gelişmeler

Deri ve deri ürünleri ihracatımızın ülkeler bazında en önemli pazarı olan Rusya'ya yapılan ihracat, Kasım ayındaki düşüşe rağmen 2013 yılının Ocak-Kasım döneminde % 11,4 artışla 438,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Rusya'nın Türkiye deri ve deri ürünleri ihracatındaki payı bu dönemde % 25,5 olarak hesaplanmaktadır.

2013 yılının Ocak-Kasım döneminde deri ve deri ürünleri ihracatının başlıca pazarları arasında en çok dikkat çeken ülkeler Litvanya, Irak ve Çin Halk Cumhuriyeti'dir. Litvanya'ya yapılan ve büyük bölümü ayakkabıdan oluşan deri ve deri ürünleri ihracatı bu yılın Ocak-Kasım döneminde % 1864 artışla 66,7 milyon dolara yükselmiştir. Irak'a yapılan deri ve deri ürünleri ihracatı sözkonusu dönemde % 35,9 artışla 105,6 milyon dolara yükselirken, toplam deri ürünleri ihracatındaki payı ise % 6,1 olarak kaydedilmiştir. Çin Halk Cumhuriyeti'ne yapılan ihracat ise aynı dönemde % 75 artışla 75,5 milyon dolara yükselirken, toplam deri ihracatındaki payı ise % 4,4'e yükselmiştir.

Deri ve deri ürünleri ihracatının AB'deki pazarlarına yapılan ihracatlarda geçmiş dönemlerin düşüşlerinin yerini nispeten toparlanma almıştır. Bu bağlamda deri ürünleri ihracatının 2. büyük pazarı İtalya'ya yapılan ihracat, 2013 yılının ilk 11 ayında % 3,5 artarak 121,1 milyon dolar olarak kaydedilirken, AB pazarının diğer önemli ülkesi Almanya'ya deri ürünleri ihracatı ise aynı dönemde % 8,8 artışla 105,7 milyon dolar olmuştur. Diğer bir

AB ülkesi olan İngiltere'ye deri ve deri ürünleri ihracatı ise Ocak-Kasım döneminde % 12,7 artışla 65 milyon dolara yükselmiştir. İlk 10 pazar içinde yer alan AB ülkeleri içinde Ocak-Kasım döneminde sadece Fransa'ya yapılan ihracatta küçük bir düşüş meydana gelmiş ve bu pazara ihracat bu dönemde % 1,4 gerileyerek 66,4 milyon dolar olarak kaydedilmiştir.

Deri ve deri ürünleri ihracatında diğer öne çıkan ülkelerin başında bu dönemde ihracatta % 18 artış göstererek 64,5 milyon dolara yükselen Ukrayna yerilirken, % 19,2 artışla 53,4 milyon dolara yükselen Hong Kong diğer dikkat çeken pazar olarak sıralanabilir.

Bu dönemde ilk 10 pazar içinde yeralmamasına karşın % 52,4 oranında artış göstererek 21,8 milyon dolar değerinde ihracat yapılan BAE de dikkat çekerken, Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinin yükselen pazarı Kırgızistan'a yapılan ihracat ise bu dönemde % 29 artışla 18 milyon dolar olarak kaydedilirken, sözkonusu ülke 16. sıraya yerleşmiştir.

		TÜRKİYE DERİ ve DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI							
		2012 KASIM 1000 \$	2013 KASIM 1000 \$	DEĞİŞİM %	2012 OCAK-KASIM 1000 \$	TOPLAM DERİ'DE PAY %	2013 OCAK-KASIM 1000 \$	TOPLAM DERİ'DE PAY %	DEĞİŞİM %
1	RUSYA FEDERASYONU	57.924	36.114	-37,7	393.541	26,8	438.535	25,5	11,4
2	İTALYA	9.708	11.949	23,1	117.023	8,0	121.132	7,0	3,5
3	ALMANYA	8.488	11.189	31,8	97.154	6,6	105.701	6,1	8,8
4	İRAK	8.778	12.125	38,1	77.721	5,3	105.606	6,1	35,9
5	ÇİN HALK CUMHURİYETİ	4.538	7.880	73,6	43.132	2,9	75.469	4,4	75,0
6	LİTVANYA	359	22.093	6.055,6	3.394	0,2	66.655	3,9	1.864,0
7	FRANSA	5.371	6.004	11,8	67.268	4,6	66.358	3,9	-1,4
8	İNGİLTERE	4.927	7.344	49,1	57.701	3,9	65.011	3,8	12,7
9	UKRAYNA	6.201	5.550	-10,5	54.636	3,7	64.478	3,7	18,0
10	HONG KONG	4.746	5.416	14,1	44.831	3,0	53.442	3,1	19,2
İLK 10 ÜLKE TOPLAMI		111.040	125.664	13,2	956.401	65,0	1.162.388	67,5	21,5
TOPLAM DERİ ve DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI		157.364	177.456	12,8	1.470.993	100,0	1.722.910	100,0	17,1

Ülke Grupları Bazında Deri ve Deri Ürünleri İhracatındaki Gelişmeler

Ülke grupları açısından değerlendirildiğinde, deri ve deri ürünleri ihracatımızın % 34,3'lük payıyla en önemli pazarı olan AB-27 ülke grubuna yapılan ihracat 2013 yılı Ocak-Kasım döneminde % 17,5 artışla 591,3 milyon dolar olmuştur.

Deri ve deri ürünleri ihracatında diğer önemli pazarımız olan eski Doğu Bloğu ülke grubuna yapılan ihracat, bu dönemde % 10,1 oranında artarak 543,2 milyon dolara yükselmiştir. Bu ülke grubunun Türkiye toplam deri ve deri ürünleri ihracatındaki payı ise % 31,5 olarak kaydedilmiştir.

Ülke grupları arasında bu dönemde en yüksek artış oranı ise % 40,2 ile Asya ülke grubunda kaydedilmiştir. Asya ülkelerine bu dönemde 166,9 milyon dolar değerinde deri ve deri ürünleri ihracatı yapılırken, toplam deri ihracatı içindeki payı ise % 9,7'ye yükselmiştir.

Ülke grupları açısından diğer yüksek oranlı artışlarda Diğer Avrupa ülkeleri grubuna ihracat % 31,9 artış gösterirken, Ortadoğu ülkeleri grubuna yapılan deri ve deri ürünleri ihracatı ise % 31,6 oranında artış göstermiştir.

Ülke Grupları İtibariyle Türkiye Deri ve Deri Ürünleri İhracat Kaydı								
	2012 KASIM 1000\$	2013 KASIM 1000\$	DEĞİŞİM %	PAY %	2012 OCAK-KASIM 1000\$	2013 OCAK-KASIM 1000\$	DEĞİŞİM %	PAY %
AB Ülkeleri (27) Toplamı	43.669	73.368	68,0	41,3	503.193	591.265	17,5	34,3
Eski Doğu Bloku Ülkeleri Toplamı (Rusya Fed., Ukrayna, Sırbistan, B. Rusya vb)	68.333	46.733	-31,6	26,3	493.299	543.194	10,1	31,5
Ortadoğu Ülkeleri Toplamı (Irak, S. Arabistan, İsrail, BAE vb)	15.432	20.102	30,3	11,3	158.889	209.019	31,6	12,1
Asya ve Okyanusya Ülkeleri Toplamı (Çin, Hong Kong, Japonya, G. Kore vb.)	11.888	16.646	40,0	9,4	119.008	166.878	40,2	9,7
Türk Cumhuriyetleri Toplamı (Kazakistan, Azerbaycan, Özbekistan, vb)	5.512	4.809	-12,8	2,7	73.351	74.013	0,9	4,3
Afrika Ülkeleri Toplamı (Fas, Mısır, Libya, Tunus vb)	6.114	7.911	29,4	4,5	56.724	60.302	6,3	3,5
Amerika Ülkeleri Toplamı (ABD, Kanada, Brezilya, Meksika vb)	3.033	3.983	31,3	2,2	35.973	38.739	7,7	2,2
Diğer Avrupa Ülkeleri Toplamı (Norveç, İsviçre, KKTC)	2.518	2.612	3,7	1,5	22.812	30.080	31,9	1,7
Serbest Bölgeler Toplamı	603	725	20,2	0,4	4.803	6.353	32,3	0,4
Toplam Deri ve Deri Ürünleri İhracat Kaydı	157.364	177.456	12,8	100,0	1.470.993	1.722.910	17,1	100,0

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Ürün Grupları Bazında Deri ve Deri Mamulleri İhracatındaki Gelişmeler

2013 yılının Ocak-Kasım döneminde deri ve deri ürün grupları içerisinde en çok ihracat ayakkabı ürünlerinde yapılmış olup, 678,7 milyon dolarlık ihracat ile bir önceki yıla göre % 32,2 oranında artış kaydedilmiştir. Ayakkabı ürün grubunun toplam deri ve deri ürünleri ihracatındaki payı bu dönemde % 39,4 düzeyine yükselmiştir.

Deri ve deri ürün grupları içinde diğer yüksek ihracat yapılan grup deri giyim ve kürk giyim ürünlerinden oluşan deri konfeksiyon grubu olup, bu ürün grubundan gerçekleştirilen toplam ihracat, 2013 yılının Ocak-Kasım döneminde geçen yıla göre % 9,9 oranında artarak 543,6 milyon dolara yükselmiştir. Deri giyim ve kürk giyim ürün gruplarının Türkiye toplam deri ihracatındaki payı % 31,6 düzeyindedir.

Deri konfeksiyon ürün grubunu oluşturan iki önemli kalemden deri giyim ürün grubundan gerçekleştirilen ihracat, 2013 yılının Ocak-Kasım döneminde geçen yılın aynı dönemine göre % 18,6 oranında artarak 246,3 milyon dolara yükselirken, bu ürün grubunun Türkiye toplam deri ve deri mamulleri ihracatındaki payı % 14,3 olarak kaydedilmiştir.

Deri konfeksiyon ürün grubunun diğer kalemi kürk giyim eşyası grubundan ise bu dönemde 297,3 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiş olup, 2012 yılının eş dönemine göre % 3,6 oranında artış meydana gelmiştir. Kürk giyim ürün grubunun Türkiye toplam deri ve deri mamulleri ihracatındaki payı ise bu dönemde % 17,3 olarak kaydedilmiştir.

Yarı işlenmiş / bitmiş deri ve işlenmiş kürk ürün grupları toplamında 2013 yılı Ocak-Kasım döneminde 279,5 milyon dolarlık ihracat yapılmış olup, bir önceki yılın aynı dönemine göre artış oranı % 19,4 seviyesindedir. Bu ürün grupları toplamının Türkiye toplam deri ve deri mamulleri ihracatındaki payı % 16,2 olarak hesaplanmaktadır.

Deri ve deri ürünleri ihracatının diğer önemli bir grubu olan saraciye ürün grubundan bu dönemde % 3,9 düşüşle 217,1 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır. Saraciye ürün grubunun Türkiye toplam deri ve deri mamülleri ihracatındaki payı ise % 12,6'dır.

Deri ve deri ürünleri ihracatında diğer ürün gruplarına göre daha az ihracat yapılan ham deri ve ham kürk ürün grupları toplamında ihracat ise aynı dönemde 532 bin dolardan 1 milyon 247 bin dolara yükselmiştir.

2013 YILI KASIM AYI DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACAT RAKAMLARI (1000 \$)

DÖRTLÜ	DÖRTLÜ ADI	2012 KASIM	2013 KASIM	2012/2013 Değişim	2012 OCAK-KASIM	TOPLAM DERİ'DE % PAY	2013 OCAK-KASIM	TOPLAM DERİ'DE % PAY	2012/2013 Değişim
4101-4103	HAM DERİ	42	40	-4,8%	469	0,0	994	0,1	111,9%
4301	HAM KÜRK	17	14	-17,6%	63	0,0	253	0,0	301,6%
	HAM DERİ + HAM KÜRK TOPLAMI	59	54	-8%	532	0,0	1.247	0,1	134%
4104-4115	YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ	16.917	20.476	21,0%	145.340	9,9	173.457	10,1	19,3%
4302	İŞLENMİŞ KÜRK	11.374	9.701	-14,7%	88.757	6,0	106.001	6,2	19,4%
	YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ + İŞLENMİŞ KÜRK TOPLAMI	28.291	30.177	6,7%	234.097	15,9	279.458	16,2	19,4%
4203.10	DERİ GİYİM	25.038	27.260	8,9%	207.639	14,1	246.341	14,3	18,6%
4303-4304	KÜRK GİYİM EŞYASI	39.849	25.263	-36,6%	286.837	19,5	297.254	17,3	3,6%
	DERİ GİYİM + KÜRK GİYİM TOPLAMI	64.887	52.523	-19,1%	494.476	33,6	543.595	31,6	9,9%
4201-4202-4203.21/29/30/40-4204-4206	SARACİYE TOPLAMI	24.081	25.849	7,3%	225.817	15,4	217.122	12,6	-3,9%
64	AYAKKABI TOPLAMI	39.789	68.285	71,6%	513.452	34,9	678.659	39,4	32,2%
	GENEL DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ TOPLAMI	157.364	177.456	12,8%	1.470.993	100,0	1.722.910	100,0	17,1%

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Belli Başlı Pazarlarda Ürün Grupları Bazında Gelişmeler

1- Ham Deri ve Ham Kürk Grubu

2013 yılı Ocak-Kasım döneminde Çin'e % 165,2 artışla 305 bin dolar, Almanya'ya 232 bin dolar, Hong Kong'a 168 bin dolar, Gana'ya 93 bin dolar, Fransa'ya 59 bin dolar, İtalya'ya 42 bin dolar, Rusya'ya ise 41 bin dolar değerinde ham deri ihracatı gerçekleştirilmiştir. Ham deri ihracatı bu dönemde 469 bin dolardan 994 bin dolara yükselmiştir.

EN FAZLA HAM DERİ İHRACATI YAPILAN ÜLKELER (GTIP 4101- 4103)				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	115	305	165,2%	30,7%
ALMANYA	1	232	100,0%	23,3%
HONG KONG	0	168	100,0%	16,9%
GANA	0	93	100,0%	9,4%
FRANSA	0	59	100,0%	5,9%
İTALYA	3	42	1300,0%	4,2%
RUSYA FEDERASYONU	135	41	-69,6%	4,1%
ENDONEZYA	12	20	66,7%	2,0%
UKRAYNA	38	10	-73,7%	1,0%
ROMANYA	1	10	100,0%	1,0%
TÜRKİYE TOPLAM HAM DERİ İHRACATI	469	994	111,9%	100,0%

Aynı dönemde, ham kürk ürün grubunda, Hong Kong'a 169 bin dolar, Tayland'a 63 bin dolar ve Gana'ya 17 bin dolar değerinde ihracat yapılmıştır. Geçen yılın aynı döneminde 63 bin dolar seviyesinde olan ham kürk ihracatı bu dönemde 253 bin dolara yükselmiştir.

HAM KÜRK İHRACATI YAPILAN ÜLKELER (GTIP 4301)				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
HONG KONG	0	169	100,0%	66,8%
TAYLAND	0	63	100,0%	24,9%
GANA	17	17	0,0%	6,7%
AVUSTURYA	4	5	25,0%	2,0%
TÜRKİYE TOPLAM HAM KÜRK İHRACATI	63	253	301,6%	100,0%

2013 yılının Ocak-Kasım döneminde Türkiye'den Hong Kong'a 337 bin dolar, Çin'e 305 bin dolar, Almanya'ya 232 bin dolar, Gana'ya 110 bin dolar, Tayland'a 63 bin dolar, Fransa'ya ise 59 bin dolar değerinde ham deri ve kürk ihraç edilerek % 134,4 artışla 1 milyon 247 bin dolar değerinde ihracat yapılmıştır.

EN FAZLA HAM DERİ ve KÜRK İHRACATI YAPILAN ÜLKELER (GTIP 4101- 4103 , 4301)				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
HONG KONG	0	337	100,0%	27,0%
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	115	305	165,2%	24,5%
ALMANYA	1	232	100,0%	18,6%
GANA	17	110	100,0%	8,8%
TAYLAND	0	63	100,0%	5,1%
FRANSA	0	59	100,0%	4,7%
İTALYA	3	42	100,0%	3,4%
RUSYA FEDERASYONU	135	41	-69,6%	3,3%
ENDONEZYA	12	20	66,7%	1,6%
UKRAYNA	38	10	-73,7%	0,8%
TÜRKİYE TOPLAM HAM DERİ ve KÜRK İHRACATI	532	1.247	134,4%	100,0%

2- Yarı İşlenmiş / Bitmiş Deri ve İşlenmiş Kürk Grubu

Yarı işlenmiş / bitmiş deri ürün grubunda bu dönemde en çok ihracat Hong Kong, Çin ve Ukrayna'ya yapılmış olup, en büyük pazar olan Hong Kong'a yapılan ihracat % 28,4 artışla 36,7 milyon dolara yükselmiştir. Hong Kong'un yarı işlenmiş / bitmiş deri ihracatındaki payı % 21,1 seviyesindedir.

Yarı işlenmiş / bitmiş deri ihracatının diğer önemli pazarı Çin'e yapılan ihracat ise aynı dönemde % 21,1 artarak 28,7 milyon dolar olarak kaydedilmiştir. Bu ürün grubunda % 32,2 artış ve 23,3 milyon dolar ihracatla Ukrayna ile % 99,9 artış ve 6,7 milyon dolar ihracatla G. Kore ve % 43,7 artışla 5,6 milyon dolara yükselen Bulgaristan ön plana çıkmaktadır.

EN FAZLA YARI İŞLENMİŞ VE BİTMİŞ DERİ İHRACATI YAPILAN ÜLKELER				
(GTİP 4104 - 4115)				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
HONG KONG	28.562	36.673	28,4%	21,1%
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	23.693	28.683	21,1%	16,5%
UKRAYNA	17.619	23.286	32,2%	13,4%
RUSYA FEDERASYONU	17.133	14.416	-15,9%	8,3%
İTALYA	9.402	11.838	25,9%	6,8%
GÜNEY KORE	3.332	6.661	99,9%	3,8%
ALMANYA	5.262	6.039	14,8%	3,5%
ABD	4.268	5.869	37,5%	3,4%
BULGARİSTAN	3.895	5.597	43,7%	3,2%
SİRBİSTAN	2.282	2.618	14,7%	1,5%
TÜRKİYE TOPLAM YARI İŞL. / BİTMİŞ DERİ İHRACATI	145.340	173.457	19,3%	100,0%

İşlenmiş kürk ürün grubunda en çok ihracat Çin'e yapılmakta olup, bu pazara ihracat 2013 yılının Ocak-Kasım döneminde geçen yıla göre % 166,4 artışla 36 milyon dolara yükselmiştir. Böylece Çin'in yarı işlenmiş / bitmiş deri ihracatındaki payı % 33,9 seviyesine yükselmiştir.

İşlenmiş kürk ihracatının diğer önemli ülkelerinden Rusya'ya yapılan ihracat bu dönemde % 21,6 artarak 25,2 milyon dolar olarak kaydedilirken, G.Kore'ye ihracat ise % 72,1 oranında artarak 4,8 milyon dolar olmuştur.

EN FAZLA İŞLENMİŞ KÜRK İHRACATI YAPILAN ÜLKELER				
(GTIP 4302)				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	13.491	35.948	166,4%	33,9%
RUSYA FEDERASYONU	20.736	25.208	21,6%	23,8%
HONG KONG	9.223	9.429	2,2%	8,9%
İTALYA	10.571	8.035	-24,0%	7,6%
GÜNEY KORE	2.799	4.816	72,1%	4,5%
ALMANYA	4.307	3.029	-29,7%	2,9%
FRANSA	3.131	2.980	-4,8%	2,8%
ESTONYA	1.933	1.793	-7,2%	1,7%
İNGİLTERE	2.208	1.775	-19,6%	1,7%
UKRAYNA	7.128	1.741	-75,6%	1,6%
TÜRKİYE TOPLAM İŞLENMİŞ KÜRK İHRACATI	88.757	106.001	19,4%	100,0%

Yarı işlenmiş / bitmiş deri ve kürk ürün grubunda en çok ihracat Çin, Hong Kong ve Rusya'ya yapılmakta olup, en büyük pazar olan Çin'e yapılan ihracat bu dönemde geçen yıla göre % 73,8 artışla 64,6 milyon dolara yükselmiştir. Çin'in yarı işlenmiş / bitmiş deri ve kürk ihracatındaki payı % 23,1 seviyesindedir.

Yarı işlenmiş / bitmiş deri ve kürk ihracatının diğer önemli ülkelerinden Hong Kong'a yapılan ihracat aynı dönemde % 22 artarak 46,1 milyon dolar olarak kaydedilirken, % 4,6 artış ve 39,6 milyon dolar ihracat ile Rusya takip etmektedir.

Bu ürün grubu ihracatında 6. büyük pazar olan G. Kore'ye ihracat bu dönemde % 87,2 artarak 11,5 milyon dolara yükselirken, daha alt sırada yer almalarına karşın Bulgaristan'a ihracat ise aynı dönemde % 46,8 oranında artış göstermiştir.

EN FAZLA YARI İŞL. VE BİTMİŞ DERİ VE İŞL. KÜRK İHRACATI YAPILAN ÜLKELER				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	37.185	64.631	73,8%	23,1%
HONG KONG	37.785	46.102	22,0%	16,5%
RUSYA FEDERASYONU	37.869	39.624	4,6%	14,2%
UKRAYNA	24.747	25.027	1,1%	9,0%
İTALYA	19.973	19.873	-0,5%	7,1%
GÜNEY KORE	6.131	11.477	87,2%	4,1%
ALMANYA	9.569	9.068	-5,2%	3,2%
ABD	5.187	6.696	29,1%	2,4%
BULGARİSTAN	3.920	5.754	46,8%	2,1%
FRANSA	7.976	5.461	-31,5%	2,0%
TÜRKİYE TOPLAM YARI İŞL. VE BİTMİŞ DERİ VE İŞL. KÜRK İHRACATI	234.097	279.458	19,4%	100,0%

3- Deri Giyim ve Kürk Giyim Grubu

Deri giyim ürün grubunda en çok ihracat Rusya'ya yapılmakta olup, bu pazara ihracat 2013 yılının Ocak-Kasım döneminde geçen yıla göre % 41,8 artışla 80,5 milyon dolara yükselmiştir. Böylece Rusya'nın deri giyim ihracatındaki payı % 32,7'ye çıkmıştır.

Deri giyim ihracatının diğer önemli ülkelerinden Fransa'ya yapılan ihracat bu dönemde % 18,9 artarak 30,6 milyon dolara yükselirken, diğer önemli pazar Almanya'ya ihracat ise % 13,7 artışla yaklaşık 30 milyon dolar olarak kaydedilmiştir. Aynı dönemde İtalya'ya ihracat ise % 11,1 düşüşle 11,9 milyon dolara gerilemiştir.

Deri giyim ürün grubunda diğer önemli pazarlar olan ABD'ne yapılan ihracat % 32,4 artışla 11 milyon dolara yükselirken, İngiltere ve BAE'ne aynı dönemde yapılan ihracatların % 179,5 ve % 93,2 oranlarında artarak sırasıyla 9,8 ve 6,3 milyon dolara yükselmesi de dikkat çekmektedir.

EN FAZLA DERİ GİYİM İHRACATI YAPILAN ÜLKELER				
(GTIP 4203.10)				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
RUSYA FEDERASYONU	56.811	80.542	41,8%	32,7%
FRANSA	25.725	30.589	18,9%	12,4%
ALMANYA	26.334	29.942	13,7%	12,2%
İTALYA	13.361	11.878	-11,1%	4,8%
ABD	8.347	11.049	32,4%	4,5%
İNGİLTERE	3.501	9.786	179,5%	4,0%
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	3.260	6.300	93,2%	2,6%
İSVEÇ	3.743	5.868	56,8%	2,4%
AVUSTURYA	7.078	5.814	-17,9%	2,4%
BELÇİKA	2.989	5.237	75,2%	2,1%
TÜRKİYE TOPLAM DERİ GİYİM İHRACATI	207.639	246.341	18,6%	100,0%

Kürk giyim ihracatının geleneksel en büyük pazarı Rusya'ya 2013 yılının Ocak-Kasım döneminde % 5,2 artışla 187,7 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir. Kürk giyim ihracatının önemli bölümünün gerçekleştirildiği Rusya pazarının Türkiye kürk giyim ihracatındaki payı ise bu dönemde % 63,1 olarak kaydedilmiştir.

Kürk giyim ihracatımızın diğer önemli pazarı konumundaki İtalya'ya yapılan ihracat bu dönemde % 2,2 düşüşle 16,2 milyon dolar olarak kaydedilirken, Fransa'ya yapılan ihracat ise bu dönemde % 11,9 düşerek 14,9 milyon dolara gerilemiştir.

Geçmiş dönemlerde kürk konfeksiyon ihracatında başlıca pazarlar arasında yer almayan Çin'e yapılan kürk konfeksiyon ihracatının bu dönemde % 192 artışla 7 milyon dolara yükselmesi de dikkat çekmektedir.

Kürk giyim ihracatının bu dönemde yükselen pazarlarından olan İngiltere'ye ihracat ise aynı dönemde % 66,4 artışla 6,3 milyon dolara yükselmiştir.

EN FAZLA KÜRK KONFEKSİYON İHRACATI YAPILAN ÜLKELER (GTIP 4303 - 4304)				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
RUSYA FEDERASYONU	178.364	187.682	5,2%	63,1%
İTALYA	16.591	16.232	-2,2%	5,5%
FRANSA	16.965	14.942	-11,9%	5,0%
ALMANYA	15.015	12.053	-19,7%	4,1%
UKRAYNA	9.830	8.108	-17,5%	2,7%
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	2.389	6.977	192,0%	2,3%
İNGİLTERE	3.775	6.281	66,4%	2,1%
ABD	5.534	5.042	-8,9%	1,7%
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	2.357	4.231	79,5%	1,4%
İSPANYA	2.040	3.725	82,6%	1,3%
TÜRKİYE TOPLAM KÜRK KONFEKSİYON İHRACATI	286.837	297.254	3,6%	100,0%

Türkiye toplam deri giyim ve kürk giyim ihracatı açısından en önemli pazarı olan Rusya'ya yapılan ihracat 2013 yılı Ocak-Kasım döneminde % 14,1 artışla 268,2 milyon dolara yükselmiştir. Rusya'nın Türkiye deri ve kürk giyim toplam ihracatındaki payı bu dönemde % 49,3 olarak kaydedilmiştir.

Deri ve kürk giyim ihracatının önemli ülkelerinden Fransa'ya yapılan ihracat bu dönemde % 6,7 oranında artarak 45,5 milyon dolara yükselirken, diğer önemli pazar Almanya'ya ihracat ise % 1,6 artışla 42 milyon dolara yükselmiştir. Deri ve kürk giyim ürün grubunda diğer önemli pazarlardan olan İngiltere'ye bu dönemde yapılan ihracatın % 120,8 artması dikkat çekerken, Çin'e ihracat ise % 104,2 oranında artış göstermiştir. BAE'ne ihracatta ise aynı dönemde % 87,5 artış kaydedilmiştir.

EN FAZLA DERİ ve KÜRK KONFEKSİYON İHRACATI YAPILAN ÜLKELER (GTIP 4203.10, 4303 - 4304)				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
RUSYA FEDERASYONU	235.175	268.224	14,1%	49,3%
FRANSA	42.689	45.531	6,7%	8,4%
ALMANYA	41.349	41.995	1,6%	7,7%
İTALYA	29.952	28.110	-6,2%	5,2%
ABD	13.881	16.091	15,9%	3,0%
İNGİLTERE	7.275	16.066	120,8%	3,0%
UKRAYNA	17.762	11.365	-36,0%	2,1%
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	5.617	10.530	87,5%	1,9%
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	4.638	9.470	104,2%	1,7%
AVUSTURYA	10.825	8.682	-19,8%	1,6%
TÜRKİYE TOPLAM DERİ ve KÜRK KONFEKSİYON İHRACATI	494.476	543.595	9,9%	100,0%

4- Saraciye Ürün Grubu

Saraciye ürünleri ihracatımızın en önemli pazarı olan İtalya'ya yapılan ihracat, 2013 yılının Ocak-Kasım döneminde % 3,9 artışla 58,3 milyon dolara yükselmiştir. İtalya'nın Türkiye saraciye ihracatındaki payı ise bu dönemde % 26,9 olarak kaydedilmiştir.

Saraciye ihracatının diğer önemli pazarı olan Almanya'ya ihracat bu dönemde % 5,6 artarak 28,7 milyon dolara çıkarken, İngiltere'ye ihracatın ise % 17,7 düşerek 27,2 milyon dolara gerilemesi dikkat çekmektedir.

Saraciye ihracatında bu dönemde Rusya'ya yapılan ihracatın % 35 düşerek 10,7 milyon dolara gerilemesi de göze çarparken, diğer önemli pazarlarımızdan Fransa'ya yapılan ihracatta da % 23,5 oranında bir düşüş yaşanmıştır.

Bu dönemde Irak'a saraciye ihracatı ise % 46,4 oranında artışla 7,3 milyon dolara ulaşmıştır.

EN FAZLA SARACİYE İHRACATI YAPILAN ÜLKELER (GTIP 4201-4202-4203.21-4203.29-4203.30-4203.40-4204-4206)				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
İTALYA	56.089	58.299	3,9%	26,9%
ALMANYA	27.182	28.714	5,6%	13,2%
İNGİLTERE	33.083	27.215	-17,7%	12,5%
RUSYA FEDERASYONU	16.476	10.711	-35,0%	4,9%
IRAK	4.964	7.268	46,4%	3,3%
FRANSA	9.454	7.228	-23,5%	3,3%
İSPANYA	7.672	7.009	-8,6%	3,2%
DANİMARKA	8.416	6.314	-25,0%	2,9%
ABD	6.186	6.235	0,8%	2,9%
AVUSTURYA	3.859	4.157	7,7%	1,9%
TÜRKİYE TOPLAM SARACİYE İHRACATI	225.817	217.122	-3,9%	100,0%

5- Ayakkabı Ürün Grubu

Ayakkabı ihracatımızın en önemli pazarı olan Rusya'ya 2013 yılı Ocak-Kasım döneminde % 15,4 artışla 119,9 milyon dolarlık ayakkabı ihracatı yapılmıştır. Rusya'nın Türkiye'nin ayakkabı ihracatındaki payı % 17,7 seviyesindedir.

Ayakkabı ihracatının diğer önemli pazarı olan Irak'a yapılan ihracat bu dönemde % 35,8 artarak 98,1 milyon dolara yükselirken, Irak'ın deri ürünleri ihracatındaki payı % 14,5'e yükselmiştir.

Bu dönemin en göze çarpan pazarı ise % 11.090 gibi çok yüksek oranda bir artışla 573 bin dolardan 64,2 milyon dolara yükselerek % 9,5 payla 3. sıraya yükselen Litvanya olurken, Ukrayna'ya ihracat ise % 166,9 artışla 26,1 milyon dolara yükselmiştir. Bir alt sırada yeralan Almanya'ya yapılan ihracatta da % 34,8 oranında artış yaşanması da dikkat çekmektedir.

EN FAZLA AYAKKABI İHRACATI YAPILAN ÜLKELER				
(GTİP 6401 - 6406)				
Birim: 1.000 \$				
ÜLKELER	2012 OCAK-KASIM	2013 OCAK-KASIM	DEĞİŞİM %	PAY %
RUSYA FEDERASYONU	103.885	119.935	15,4%	17,7%
IRAK	72.235	98.070	35,8%	14,5%
LİTVANYA	573	64.157	11090,5%	9,5%
SUUDİ ARABİSTAN	39.534	39.083	-1,1%	5,8%
UKRAYNA	9.770	26.078	166,9%	3,8%
ALMANYA	19.053	25.692	34,8%	3,8%
İNGİLTERE	14.415	19.391	34,5%	2,9%
KIRGIZİSTAN	11.819	15.481	31,0%	2,3%
İTALYA	11.006	14.808	34,6%	2,2%
ROMANYA	9.644	13.752	42,6%	2,0%
TÜRKİYE TOPLAM AYAKKABI İHRACATI	513.452	678.659	32,2%	100,0%

TÜRKİYE DERİ ve DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI

		2012 KASIM 1000 \$	2013 KASIM 1000 \$	DEĞİŞİM %	2012 OCAK-KASIM 1000 \$	TOPLAM DERİ'DE PAY %	2013 OCAK-KASIM 1000 \$	TOPLAM DERİ'DE PAY %	DEĞİŞİM %
1	RUSYA FEDERASYONU	57.924	36.114	-37,7	393.541	26,8	438.535	25,5	11,4
2	İTALYA	9.708	11.949	23,1	117.023	8,0	121.132	7,0	3,5
3	ALMANYA	8.488	11.189	31,8	97.154	6,6	105.701	6,1	8,8
4	İRAK	8.778	12.125	38,1	77.721	5,3	105.606	6,1	35,9
5	ÇİN HALK CUMHURİYETİ	4.538	7.880	73,6	43.132	2,9	75.469	4,4	75,0
6	LİTVANYA	359	22.093	6.055,6	3.394	0,2	66.655	3,9	1.864,0
7	FRANSA	5.371	6.004	11,8	67.268	4,6	66.358	3,9	-1,4
8	İNGİLTERE	4.927	7.344	49,1	57.701	3,9	65.011	3,8	12,7
9	UKRAYNA	6.201	5.550	-10,5	54.636	3,7	64.478	3,7	18,0
10	HONG KONG	4.746	5.416	14,1	44.831	3,0	53.442	3,1	19,2
İLK 10 ÜLKE TOPLAMI		111.040	125.664	13,2	956.401	65,0	1.162.388	67,5	21,5
11	SUUDİ ARABİSTAN	2.093	1.675	-19,9	40.368	2,7	40.445	2,3	0,2
12	ABD	2.406	3.428	42,5	28.181	1,9	31.715	1,8	12,5
13	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	2.354	3.100	31,7	14.322	1,0	21.833	1,3	52,4
14	BULGARİSTAN	2.615	2.096	-19,8	19.310	1,3	20.619	1,2	6,8
15	İSPANYA	2.546	3.153	23,8	21.012	1,4	19.067	1,1	-9,3
16	KIRGIZİSTAN	1.376	1.497	8,8	13.987	1,0	18.049	1,0	29,0
17	KAZAKİSTAN	1.458	783	-46,3	24.126	1,6	17.885	1,0	-25,9
18	ROMANYA	1.169	997	-14,7	13.144	0,9	17.758	1,0	35,1
19	HOLLANDA	826	812	-1,7	17.699	1,2	17.441	1,0	-1,5
20	AVUSTURYA	2.004	1.464	-26,9	17.041	1,2	16.244	0,9	-4,7
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI		18.846	19.005	0,8	209.190	14,2	221.058	12,8	5,7
21	GÜNEY KORE	848	1.927	127,4	7.509	0,5	14.938	0,9	98,9
22	İSVİÇRE	1.662	1.341	-19,3	12.957	0,9	14.281	0,8	10,2
23	LIBYA	521	1.476	183,4	12.652	0,9	13.786	0,8	9,0
24	AZERBAYCAN	516	672	30,2	12.091	0,8	12.231	0,7	1,2
25	MISIR	2.162	2.284	5,6	11.157	0,8	11.629	0,7	4,2
26	DANİMARKA	1.242	1.024	-17,6	12.604	0,9	11.055	0,6	-12,3
27	BELÇİKA	715	759	6,1	10.911	0,7	10.968	0,6	0,5
28	İSRAIL	485	1.007	107,7	8.252	0,6	10.960	0,6	32,8
29	KKTC	638	1.080	69,2	7.614	0,5	10.880	0,6	42,9
30	TÜRKMENİSTAN	786	751	-4,5	9.864	0,7	10.365	0,6	5,1
31	CEZAYİR	836	951	13,8	7.197	0,5	10.326	0,6	43,5
32	YUNANİSTAN	642	628	-2,2	9.826	0,7	9.635	0,6	-1,9
33	İSVEÇ	795	1.243	56,3	6.410	0,4	9.383	0,5	46,4
34	ÖZBEKİSTAN	974	742	-23,8	7.940	0,5	8.124	0,5	2,3
35	POLONYA	763	285	-62,6	9.332	0,6	7.625	0,4	-18,3
36	ESTONYA	356	789	122,0	5.087	0,3	7.455	0,4	46,6
37	TACİKİSTAN	402	364	-9,4	5.343	0,4	7.359	0,4	37,7
38	GÜRCİSTAN	1.048	1.171	11,8	8.340	0,6	7.226	0,4	-13,4
39	SİRBİSTAN	605	516	-14,6	5.829	0,4	6.576	0,4	12,8
40	UMMAN	876	7	-99,2	2.667	0,2	6.407	0,4	140,2
41	YEMEN	25	183	626,8	338	0,0	6.061	0,4	1.691,4
42	TUNUS	1.224	815	-33,4	7.296	0,5	5.968	0,3	-18,2
43	JAPONYA	487	274	-43,7	7.613	0,5	5.765	0,3	-24,3
44	İRAN	113	484	326,8	3.359	0,2	5.666	0,3	68,7
45	ARNAVUTLUK	544	836	53,8	4.431	0,3	5.486	0,3	23,8
46	KANADA	278	409	47,3	3.248	0,2	5.002	0,3	54,0
47	NORVEÇ	207	190	-7,9	2.002	0,1	4.758	0,3	137,7
48	MOLDAVYA	211	752	256,1	4.055	0,3	4.606	0,3	13,6
49	KOSOVA	274	471	71,9	3.718	0,3	4.043	0,2	8,7
50	BOSNA-HERSEK	474	549	15,8	4.118	0,3	4.021	0,2	-2,4
İLK 50 ÜLKE TOPLAMI		150.595	168.652	12,0	1.379.353	93,8	1.636.030	95,0	18,6
DİĞER ÜLKELER VE S.BÖLGELER		6.769	8.804	30,1	91.640	6,2	86.880	5,0	-5,2
AB (27) TOPLAMI		43.669	73.368	68,0	503.193	34,2	591.265	34,3	17,5
TOPLAM DERİ ve DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI		157.364	177.456	12,8	1.470.993	100,0	1.722.910	100,0	17,1